

Halotti beszédek.

519

HALOTTI IMÁDSÁG,

MELLYET NÉHAI

MÉLTÓSÁGOS

F R I T S I

FEKETE SÁMUEL

ÚR'

KOPORSÓJ FELETT

SAJÓ UDVARHELLYEN A. B. E.

MÉLTÓSÁGOS ÚR UDVARÁBAN

A Z

1833-d. ÉVBEN SZ. ANDRÁS

HÁVA' 24-K. NAPJÁN

ELMONDOTT

IFJABB BUDAI ANDRÁS

HELYBÉLI EV. REF. PAP.

1022/1920

KOLO'SVÁRATT

AZ EVANG. REFORMATUM HOLÉGYOM' BETŰIVEL
NYOMTATTA BARRA GÁBOR.

1 8 3 4.

Nagy Isten! a' ki mind ezen múlandó, — mind pedig a' boldog jövendő életnek örök Ura vagy; — nagy Isten! kinek sz. parancsolatra az ideig tartó életet, ideig való halál, 's ezeket egy örökkévaló élet követi: nálad van a' változhatatlan és halhatatlan életnek kútfeje. Előtted a' régen elmúlt — és az ezután következendő dolgok jelen állanak, minket pedig megváltoztat az állani nem tudó idő. — Lelkesitts kérünk oh életünk' Attya! hogy a' mennyire mostani részszerént való esmereteink gyenge tehetségei engedik, a' halandóságnak ezen előttünk való gyászos tanubizonysága megilletődve és szent buzdulások között emeljen-fel minket örökkévalóságodnak 's több felséges isteni tulajdonságaidnak bámulással való imadására, — és tannitson-mög minket földi véges lételünk rövidtsége meggondolására Amen. —

Kezdet és végezetnélkül való Fővalóságú sz. Isten! minden látható és láthatatlan valónak alkotója, bölcs elrendelője, kegyelmes gond-

viselője, jó Istenünk! látjuk Uram a' természetből és sz. Beszédedből értjük, hogy a' mint az Elemeknek elrendeltetése előtt — mikor isteni erőd' hatalma a' képtelenség zavaraiból a' nem voltakat létesítette, — semmi is a' Te mindeneket előre ellátott 's jól meghatározott bölcs tudásod nélkül nem lehetett, úgy most is a' legkissebb változás is, és a' halál — ez a' mindenekre nézve fontos állapot — a' Te akaratod nélkül meg nem eshetik.

Isteni imádást és örökkévaló háláadással egyesített felmagasztalást tulajdonitunk édes Jézusunk tenéked, a' ki megbeszélletted, és által láttattad mi véllünk azt, hogy a' mi Mennyei sz. Atyánknak akaratjanélkül mi rajtunk semmi is nem történhetik.

Ez a' tudás ad nekünk vigasztalást a' mi szomorú változásaink és szorongatásaink között, biztatván azon előhittel, hogy a' mi sorunk — a' minket szerető — és réánk kegyelmesen jó gondot viselő édes Atyának kezeiben vagy; a' kitől függ minden mind a' testi, mind a' lelki valóságok országában. Ez a' jézusi világosításból meritett hitünk bátorit és lelkesit minket akkor is, és tanit nem zugolódni — nem békételenkedni és nyughatatlankodni, mikor a' rajtunk megeső kedvetlen környülmények okát fel nem fedezhetjük: 's ez ad és nyújt erős

meggyőződést arra a' nagy igazságrá is hogy a' mi életünk' atya még a' haláli álom' rémitő éjjében is nem veszi-le a' mi porainkról a' maga isteni gondviselését, hanem ezen félelmes és borzasztó változáson által kísér minket egy boldogabb és jobb élet örömeire — a' hol ötet mint mindenek jóltévő és boldogító Attyát színről színre, és azokat kik nekünk szüleink — gyermekeink — barátaink és jóltévőink voltak megfogjuk látni; — a' hol felnyillanak mindazon mélylyes bámulással imádandó nagy titkok — mellyeket véges értelmünk nem érthet — honnan megnémulva csudál és imád.

Reszkettető és szíveinket szaggató eset megvaljuk oh mi életünknek szabados Ura! a' halál a' mi érzeményes valóságunkra nézve, de ezen rebegést is mérsékelheti az a' keresztyéni Hit — hogy a' mi testünk ha szinte porrá válik is nem léssen mégis semmivé, hanem az Örökkévalóságban meg fog dicsőítettetni.

Te magad oh mindenekre elégséges Isten! erősítsd-meg ezt a' hitet mibennünk és szent Lelkednek ereje által építsed lelkeinkben olyan erős fundamentomon, a' mellyet sem az idonek változandósága — sem az ellenkező sors mostohasága — sem a' halál 's ennek kínos félelmei meg ne tántorithassanak — hogy így, mikor miis rövid és sok változások alá rekesztett —

de keresztyéni kötelességekre rendelt életünk páljáját áthatatosan kifutjuk, légyünk részesei azon győzedelmesek jutalmának — melyet késszen tart a' mi Atyánk az ötöt félőknek.

Adjad oh jó Isten! hogy az utolsó bajvásban sok szenvedéseink 's nyughatatlanságaink miatt mikor elbádjadott testeinket atyai öledben — az örök megnyugtatás végett lehajtjuk — a' haláloságban könnyebbségünket Te nálad keressük, reménységünket Tebenned helyeztetjük, — ezen jézusi fohászkozás légyen a' mi utolsó felsohajtásunk, „Atyám! a' Te kezdedbe ajánlom az én lelkemet.“

A' míg pedig e' lenne még titkos végezésed földi rövid napjaink' és éveink' számát nyújtani méltóztatik: mikor a' testi halál által látjuk karjaink közül kiragadtatni — szemeink elöll elszakasztani azt, — a' kit itt mi nagyra becsültünk és szerettünk; mikor látjuk, hogy többé nincs közöttünk, a' kit atyánknak — barátunknak és jóltévönknek nevezhattünk — mikor úgy látszik — hogy nincsen a' ki segéljen, a' ki vigasztaljon, és a' ki szemeinkről a' mi könnyeinket eltörölje, és a' mikor minden emberi segittségtől megfosztatunk, elhagyattatunk, akkor oh legfőbb vigasztaló mennyei Lélek áljelő isteni segedelmeddel — és ha most a' keserü poharat megis kellett kóstolnunk, kóstol-

tasd-meg mivéllünk majd, a' végnélkül való boldogságnak megkeserithetetlen öröm poharait is.

Oh minden vigasztalásoknak Attya! a' ki az itten is megsebhett keserveseknek gyászban borult feleknek jajjait — elhunyt édes Attyok' halálán való fájdalmaikat 's azokból következő zápor könnyeiket, 's ezek között számos jó érzésü megszorodtaknak megilletődéseiket látod, — engedj nékiek Te nálad vigasztaltatást találniak — mikor ök a' segedelemért és vigasztalásért kezeiket felemelik. —

Végére mehetetlen bölcsességü és csudálatos tanácsu sz. Isten! Te hozzád fohászunk ezen gyászos órában és esedezünk — hogy azon Félre nézve — a' kit sz. végzésed egy nagyobb, értelmesebb és a' dologban mélyebben bélátó hív atyafi vagy gyámolító oltalma alá rendelt, mutasd-meg a' Te jóságodat, — és adj nékie az ötet szinmutatás nélkül szerető 's apolगतó vérek közzül egy olyan bölcsen és okoson nevelőt, gyámolítót — a' kiből az idvezült Attya' ohajtásai tellyesítve légyenek — a' ki által az erőtelenben az elkésett tehetségek éreltessenek, — és a' ki által az ohajtott czél tökéletesítettessék. —

Adj oh jóltévő Isten! ezen ártatlan ifjunak is a' szükséges előmenetelre talentumot és akaratot a' jó intéseknél tanításoknak elfogadására.

Cselekedjed oh könyörülő jó Isten! hogy mindenkor mikor ezen valójában megszomorodott — megkeseredett szívü 's a' halál által szeretett jó munkás életü Attyok' örök elköltözésén síránkoznak bús ortzáikon legörgő könyeiket szemléljük, a' kiknek zokogó ajkaikon a' bánat a' békételenkedő panaszokat elzárta — és csak néma fojtó sohajtásaikat 's nyögéseiket engedi hallattatni; — emeljük-fel a' mi szívünket e' földi sok viszontagságok alá rekesztett nehézségek alól ama minden boldogsággal tellyes örök hazában való kívánczóságra — a' hová való felemeltetésünket akkorrá ígérted, mikor elfogsz jöni meg ítélni minden élőket és holtakat; mikor el fogsz törölni a' mi szemeinkről minden könnyhullatásokat; — mikor a' múlandóság az örökkévalóságtól — a' halál az életől felfognak cseréltetni, — a' hol nem leszünk tárgyai az ilyen mindennapi külömb különféle változásoknak, nem fogunk czéljai lenni a' halál rettegető fájdalmainak és félelmeinek — a' hol nem találunk mindenfelől magunk körül ilyen szomorú helyekre, időkre és gondolatokra, a' hol nem mondhatjuk ezt, „nem szeretem ezeket;“ — hanem érdemünkön és reménységünkön fellyül való végnélkül tartó dicsőséges örömmel fogunk meg jutalmaztatni, ha elrendeltetésünk szent czélját itt hiven törekedünk tellyesíteni.

Áldásoknak Attya és Ura sz. Isten! a' ki megáldod azokat, a' kik Téged lelkekből áldanak és tisztelnek: áld-meg azokat is egygyen egygyen, a' kik ezen érdemlett utolsó tisztességtételt résztvévő indulattal és keresztyéni hívséggel tellyesítették. Áld-meg azon jó szívü — közelebb és távolabb való véreket, barátokat, a' kik vagy gyengélkedő egésségek, vagy más terhek és lehetetlenségek miatt ezen szomoru kötelességeket nem tellyesithették. Légy az ő életeknek megtartójok, és jóságos cselekedeteiknek megjutalmaztatójok, és cselekedd hogy mikor a' mulandóság reájok nézve is a' maga óráját lejárja, dicsöittessenek-meg a' mennyei élet boldog javaival. —

Te pedig áldott Jézus! kit az Atya rendelt e' világnak Itéllő birájául, ki az időnek tellyességében bizonyoson el is fogsz jöni meg ítélni mindeneket — a' ki azt mondottad, hogy a' ki Tebenned hiszen, ha meghal is él, és hogy Te azt feltámasztod az utolsó napon, oh tellyesítsd-bé kérünk ezen vigasztalással és örömmel tellyes ígéretedet minnyájunkra nézve. Részesítsd ezen boldog örömbe — ezen Te hozzád által-költözött hív követődet is, és végnélkül örvendeztesd a' mennyei dicsösségben, a' hol Te sz. Atyáddal és sz. Lelkeddal élsz.

Amen.

A'

Jó Keresztyén Halála

egy Halotti beszédben

előadva

mellyet

b. e. Méltóságos Fritsi

FEKETE SÁMUEL UR'

utolsó tiszteletére írt

é s

e' folyó 1833-dik esztendőben November 24-ik

napján Koporsója mellett

elmondott

SZÁSZ FERENTZ

Bethleni Evang. Ref. Pap.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1207 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.

Nem ritka eset az, Gyászos Halotti Gyülekezet! hogy a' kiket az életben a' vérség, szeretet, barátság, sympathia, edgyesített: kevés órák külömbségével egyszerre fogadja bé azokat a' halál setét birodalma is; mert a' sympathia titkos ereje uralkodik a' testi szintúgy mint a' lelki világban, és munkás az atyafias jelenések' eléhozásában. — Imé tsak egynehány pár órákkal ez előtt tértem meg az A.-Gyékényesi sírbólttol, hová a' volt Fő-Kormányzéki Tanácsos, és az Erdélyi Ev. Ref. Méltóságos Fő-Consistorium' Elölülőjének, a' minden tekintetben nagy KATONA 'SIGMOND-nak hideg tetemeit elérzékenyedett szívvel békisérttem; tsak most ajánlám egy buzgó fohászzkodásban e' Hazánk 's Vallásunk' egén tündöklött ritka nagy Léleknek romlani indúlt sárházát a' gyászos sírbólt tsendes nyugodal-mába: 's már az ő szeretett atyafia jó barátja néhai Méltóságos FRITSI FEKETE SÁMUEL Úr' feje felett is egy gyász kupresszust emele fel az irgalmatlan halál, — 's itt is nekem adá részül, hogy e' megboldogultnak hideg tetemei

mellett sírjak a sírókkal. — A folyó hónap 18-dik napja szollitá ki a nagy Katona 'Sigmondot, és 48 órák mulva követé őtet a jó atyafi, és szeretett barát FEKETE SÁMUEL is. — Jó lelkek! kik itt e földön a költsönös szeretett és barátság érzéseitől voltatok lelkesedve, 's a meny boldog örömeit is egyesülve kostoljátok, tekintsetek le menyből reánk, midőn tisztelettel adózunk emlékezeteknek. Valaha — valaha — de mikor? — nem tudjuk, mi is hozzátok sietünk. — Ugyvagyon Sz. H! nem ritka eset az, hogy a kiket ez életben a vérség és sympathia egygyesített: kevés órák külömségével egyszerre kostolják meg azok a halál' keserü poharát is. — Keserü poharát: mert mellyikünk az, kinek szívet ne vérzette, volna meg vagy egyszer a halál hatalmának az ő körében való pusztítása. — Olly kérdés ez Sz. H! melyre a mindenfelől egyszerre megnedvesült szemek és bánatos tekintetek némán is azt a szomorú igasságot prédikálják: „Keserü a kalál mérges pohara.“ — Keserü vala a halál' mérges pohara e Méltóságos Úri Házra nézve is: mert annak oszlopát kidöntötte, koronáját levette. Nints többé Méltóságos FRITSI FEKETE SÁMUEL Úr, kiben gyermekei egy jó Atyát, atyafiai barátjai egy érzékeny és szerető atyafit 's ba-

rátot, és mindenek, kik esmerték, egy jó Keresztyént, méltán síratnak; — kinek halálával a' Hazánk egén sok századokon keresztül virágozott Méltóságos FEKETE Familia előfájának edgyik ága — már tsak egy gyenge, felettebb gyenge jövőben zöldellik — ki tudja mitsoda reménységgel? — Keserű volt tehát a' halál mérges pohara különösön e' Méltóságos Ūri házra nézve: mi annakokáért, e' gyász Innepre egybe gyűlt nagy érdemű Halgatoim! sirjunk a' sírokkal, és érzékeny részvételünk által enyhítsük a' megkeseredett' bánatjának nagyságát. — Igen is Sz. H! sirjunk a' sírokkal. — Keresztyéni nevezetünk részvételre kötelez: de éppen ezen név ébreszti fel lelkünkben azt a' nagy letzkét is: Ember! ne ragadjon el az érzékenység; mert nem oly keserű a' halál pohara, mint első felindulásodban rajzold. — Szokrátes tsendes lélekkel űritette ki a' halálos poharat: mert testében egy bölts, és jobb életet reméllő, ártatlan lélek lakozott; mert egész életében mint virtus úgy tündöklött. — Jézus egész bátorsággal ment szembe a' halállal, és semmi nyughatatlanító érzések sem foglalták el kebelét. A' halálnak félelmei, a' halálnak irtozatosságai, mellyek az erőtelen embert az öntudástól is megfosztják, esméretlenek voltak előtte, sőt a' halált, egy az ötöt

Sz. Attyához vezető kedves vendégnek nézte. Az a' meggyőződés, hogy azt a' munkát, melyet Sz. Attya reá bizott, végbe vitte; — az a' gondolat, hogy az a' felséges planum, melyet a' gondviselés az emberiség' boldogítására ő benne elintézett, ő általa b'évégeztetett: érzéketlenné tette a' halál poharának keserősége eránt, és nyugodtan hajtotta lefejét a' halál' álmára ezen fohaszkodással: Atyám! a' te kezébe tészem le az én lelkemet. — Valyon már egy jó Keresztyén, ki nem tsak névvel hanem tselekedettel is igaz követője Jézusnak, — kinek lelke a' siron túl is életet lát, ki ártatlan volt szívében, az igazság ártatlanság útjában járt egész életében, bár mely keserűnek hirdesse is az elérzékenyedés a' halál' poharát, nem Sokratesi lélekkel üríti e' ki azt? nem úgy hal é meg mint Jézus? — Igen is — illy csendes, — illy nyugtató, — illy boldogító a' jó Keresztyénnek halála is. Légyen azért az illy Keresztyéni halállal való megesmerkedés, mostani figyelmünk' tárgya. — Adózzunk azzal tiszteletet ama setét koporsóban nyugvó hidegtetemeknél; nyujtsunk vigasztalást a' keseredetteknek; 's merittsünk böltsességet önnön nyugtatásunkra. — Tanuljuk meg, mondom, e' szomorú alkalmatossággal, hogy a' jó Keresztyén halála

1.) Csendes, mint a' tisztán lehaladó nap' lemenetele.

2.) Nyugtató, mint az álom a' fáradtság után. —

3.) Boldogító, mint a' szép napfény a' zivatar, mint a' hajnal az éjj komor setéttsége után. —

A' jó Keresztyénnek Halála

1-sőben is Csendes, mint a' tisztán lehaladó napnak lemenetele. Csendes: mert azt egy csendesen és ártatlanúl töltött élet előzte meg; 's nem zavarja, nem keseríti a' múltnak kinzó emlékezete. — Csendesen és ártatlanúl töltött élet, — mint egy kies térségben lassan tsergedező folyóvíz' folyása. — Mint ez nem ömlik ki soha is árkából, nem fosztja meg a' fáradozó földmivest izzadozása jutalmától, hanem nedvével kövéríti mellyékét, gyönyörködteti környéke lakossait, és minden zugás nélkül szakad bé az ötet elnyelő tenger feneketlen mélyébe: — úgy a' jó Keresztyén is minden lárma nélkül munkálkodik az ő körében, mely ötet áldottnak hirdeti, és abban az örömet a' jóllételt szaporítani nevelni, az élethez köttetett terheket enyhíteni, szívének ohajtása, törekedéseinek fő tárgya. — Hiuság, ditsősségre vágyás soha sem vezérli lépéseit;

és a' lelkiismeret sugallását követni annak nyugalmát megszerezni, egyedül az az áldott jó reménység foka, melyhez eyezni, eljutni, törekedik minden cselekedetében. — Az erköltsi törvénynek szentsége, kötelességeinek eleven érzése, soha sem engedi ötöt az egyenes útból kitérni, ártatlan az ő egész életének folyása. — A' hitetlenek tanátságán nem jár, a' bűnösöknek útjokon nem áll, a' tsufolóknak székében nem ül: hanem az Úr' törvényében gyönyörködven, tiszteletben tart minden isteni és emberi jussokat, és mindennek megadja a' mivel tartozik. Megadja a' kinek adóval tartozik az adót, a' kinek vámmal a' vámot, a' kinek félelemmel a' félelmet, a' kinek tisztességgel a' tisztességet. — Szeretettel gyermeki félelemmel és bizodalommal emelkedik ő fel gyakran az emberiség köz Attyához, és az ő buzgó vallásossága, az Úr Házához való szerelme nem egy farizeusi palást, mely alá álnokságát biztosan elrejtse, nem egy szemfényvesztő talizmán, mely által az emberek bizodalalmát szeretetét megnyerve akadály nélkül tapodhassa meg az emberiségnek legszentebb jussait is. Nem, tellyességgel nem. — Buzgó ő vallásában, felekezete boldogításában; mert az Úr Házának szerelme lángol az ő kebelében, és az ő szíve a' szeretetnek félelemnek

és bizodalomnak a' mindenható' imadására szentelt óltára: de nem hazud az ő szája akkor is, midőn azt mondja „szeretem az Istent; mert szeretettel, munkás szeretettel öleli ember társait is mint testvéreit minden vallás vagy nemzetbéli különbség nélkül, és békességes indulat lakozik az ő lelkében ellenségei eránt is. — A' más sorsát, mint tulajdonát érezve, nem csak a' haszon 's tartozás vezérli az ő lábait: szentek előtte a' szeretet' kötelességei is, 's legnagyobb örömét találja a' jóltételben. — A' szeretetlenség, irigység, gyűlölség, 's más nemtelen indulatok soha sem zavarják meg az ő csendességét, kiméltlen ítélet, rágalmazás nem motskolják az ő ajakait: — ember becsüllés fűszerezi az ő beszédjeit, sőt ott is, hol az ő egyenes lelke ki mondja a' sententiát a' bűnösre, meg kiméli az emberi gyarlóságot. — Embertársa' romlására vezérlő indulat nem forr az ő kebelében — sőt a' rosszat jóval győzni meg, az ő lelkének edgyetlen gyönyörűsége. Ugyvagyon. Az ő boszszúállása jóltétel, hogy megszegyenitse megjobbítsa ellenségét, és úgy térszen megbántó embertársaival, mint a' nap az ötöt elrejtteni kívánó felleggel, melegével üzi el azt. — Vallyon az illy csendesen, illy ártatlanul, és illy nemesen lefolyt életnek, illyen pedig a' jó Keresztyénnek élete, nem ön-

kéntes következés é, hogy csendes légyen a végzete is. Ugyvagyon. Midön a' múltba való vissza tekintés semmi borzasztó képet sem hoz a' lélek' eleibe, mely a' belső bíró' kárhoytatását megérdemlené; midön a' múltba való vissza tekintés, tsak az egymást követett jó tetteknek laistromát mutatja elő: akkor a' lélek csendesen néz szembe ama nagy nappal, — és a' midön a' testi életnek pislogó méttse ki alunni siet, tsendesen hajtja le fejét a' jó Keresztyén a' halál' méjj álmára. — Nem ilyen — oh nem ilyen a' maga erköltsi méltóságáról elfelejtkezett embernek, az álnokság' barátjának élete, nem ilyen a' halála. — Zavar és homály, megvettetés, és szenvedés környékezik a' rosz embernek életét, és ha a' földi ditsösség, 's jóllétel' kísértő hatalma, és a' léleknek megátalkodott megkeményedése ámban tartják is egyideig a' belső bírót, kerserves annak felébredése, midön a' halál' elő postái jelengetik magokat, 's pokoli kínok gyötirik a' nemtelenül folyt életnek végpillantatait. — Oh Keresztyének! undorító, borzasztó a' rosz ember' életének és halálának képe. — Nem törekedem hát szemeiteket annak kedvetlen nézésével fárasztani; — hanem tsak azt kötöm szívetekre: iszonyodjatok — oh iszonyodjatok attól, hogy tulajdonotokká ne tegyétek;—

és folytassátok csendesen nemesen és ártatlanul éltetek, hogy csendes lechessen halálotok. — A' milyen csendesen mégyen le a' tisztán lehaladó nap az ő ágyas házába, 's minekelötte elmerülne, gyönyörűen verődnek vissza piros sugárai az égnek kékellő kárpitjára, melyen nappali futását jóltévöleg meg tette: olly csendes a' jó Keresztyénnek is halála; és az ő jótéteményeinek az utolsó pillantatban összevegyült sugárai elüzik a' halálnak irtozatosságait, 's erre a' Jézusi faházkodásra nyitják meg ajakait: Atyám! a' te kez ed be té szem le az én lelkemet!

A' jó Keresztyén' halála,

2-szor Nyugtató, mint az álom a' fáradság és kiállott szenvedés után. — Nyugtató: mert az egy rövidebb vagy hosszabb ideig, több vagy kevesebb napokig esztendőlkig tartó fáradozásnak vége. — Ugyva-gyon. — Ez az élet a' megpróbáltatás mezeje; egy pálya futás a' böltsötöl a' koporsóig, melyet sirással kezdünk el 's többnyire fájdalommal folytatunk. — Sok tövissek vagynak elszórva e' pálya futó hely' ösvényeire, 's oh mely kevesek azok a' boldogok, a' kik ezeknek kikerülésével ditsekedhetnének. — Az elmúlt századnak elfelejthetetlen böltsé, a' nevelés, e'

legnehezebb tudomány' nagy mestere, Saltzman, midőn az emberi élet' sok szenvedéseit nyomoruságait a' magok valóságokban le írta, nem esmert reá itt e' földön arra a' menyországra, mellyet egy az előtt írt könyvben le rajzolt vólt. — Nem tsuda: mert szenvedés, nyomoruság, és jaj többnyire az élet' folyása. Ha vagynak is az életnek örömei sokkal számosabbak annak keserőségei, mellyek érezhetetlenekké tészik azoknak édességét, úgy annyira, hogy ha össze lehetne gyűjteni azon érzékeny könnyeket, mellyeket a' szenvedés és bánat sajtólt ki az embereknek szemekből, tenger lenne a' keserőségek' árja, 's félő, hogy a' fájdalomnak özönvize elborittaná a' földet. — De nem igyekezem azt rajzolgatni, a' mit minden szív kisebb vagy nagyobb mértékben érez. Nem hozom fel azon sohajtásokat, mellyeket a' szenvedés a' nyomorútnak keblekből sajtólt ki. — Nem kívánom elé hordani azokat a' nyomoruságokat, mellyeknek sullya alatt az emberiség' nagyobb része nyög. — Tegyétek inkább szomorú Halgatóim! ti magatok szívetekre kezeteket, és kérdezzétek meg magatoktól: lehattetek é olly szerencsések, hogy szívetek soha ne vérzett volna? — Nem várom a' feleletet Sz. II! mert úgy tetszik, mint ha edgyesülve azt mondanátok: sok Dávid va-

gyon ma is a' földön, ki könnyhullatással ásztatja az ő nyoszolyáját, 's azzal elegyitti az ő italát. — Születünk tehát, többnyire csak azért, hogy szenvedjünk; meghalunk, hogy szenvedéseink' után nyugalomra találjunk. — Nem jóltévő é már a' halál? midőn szemeinket, mellyeket ez életben fájdalommal tellyes könnyhullatások ásztatnak, nyugtató álomba meritti. Nem áldott é a' halál? midőn szívünket, mely itt e' földön a' sebektől gyakran vérzik, meghidegitti. — Ugyvagyon. Nyugtató a' halál az emberre nézve, mint az álom a' fáradság után: de nyugtató különösön a' jó Keresztyénre nézve; — mert ez, a' földi viszontagságokon áthatolva nem csak reá talál a' halálban a' nyugtató révpartra, hanem boldogító nyugodalmot érez kebelében is e' földtől való megválás vég pillantatjaiban. — Az a' nyugtató érzés: pályámat ditsösségesen kifutottam, hartzomat mint győzedelmes bajnok meghartzoltam — mennyei nyugodalommal környékezi a' jó Keresztyént, 's nyugtató édes álommá tészti reá nézve a' halált. Nem ok nélkül. Mert a' jó Keresztyénnek lelkét az életnek szenvedései le nem nyomják, kísértetbe nem ejtik, békételenségre zugolódásra nem fakasztják. — Ha szinte érzi is az életnek az ő vállait is nyomó terheit, nyugodtan bizza éltének

hajóját arra a' bölts Kormányozóra, a' ki ötet az élet tengerére bévezette, és a' veszedelemmel fenyegető szélvészek közt, mint a' tiszta és csendes időben háláadolag imádja a' világ bölts és jó Teremtőjét. — A' nyomoruságokat a' virtus oskolájának tartván, az abban böltsé formálodott és megtisztult lelke nem tsak érti, hanem érzi is bölts Salamonnak azon mondását: jobb a' szomorúság a' nevetésnél; mert az ortzának szomorúsága által jobbá lészen az embernek lelke. Pred. VII: 3. — Midön az idő és nyomoruságok gyarló testét meg görbitették, 's a' por siet a' por közzé, öröm érzés boldogítja, hogy az ő erköltsi méltóságát ostromlo sok szélvészek között is mint a' Libanus czedrussa épen meg állott: de lelki szintűgy mint testi erejének gyengülését érezvén kíván elköltözni és lenni a' Krisztussal; mert ez mindennél jobb — Filip I: 23. 's minden földiekről lemondva tsendesesen evez a' földi szenvedések' határ pontjának a' halálnak révpártjához — illy felsohajtással: Atyám! a'Te kezedbe tészem le az én lelkemet!

A' jó Keresztyén Halála.

3-szor és utoljára — Boldogító, mint a' szép napfény a' zivatar, mint a' hajnal az éjjel' komor setéttsége után.—

Boldogító: — mert tsak azért borítja éltének nappalát egy setét éjjellé, azért meritti el a' méjj álomba, hogy a' halhatatlanság' reggelére ébreszsze fel, 's a' viszontagságokkal tellyes mulandóságból a' változást nem esmerő örök-kévalóságba vezesse által. — **Boldogító:** mert a' jövő életnek szép hajnala a' földi pályának és hartznak ditsösségesen való ki futása és meghartzolása után olly boldogságba részesíti, — mellyet szem nem látott, fül nem hallott, hol ily örvendetes szókkal fogadja ötet az Evangyeliomi Gazda: Jól vagyon, jámbor és hív szolgám, kevesen hív voltál, sokra bizlak ezután, menj bé a' Te Uradnak örömében. — Szerencsétlen bünös! ki a' kebeledbe plántált erköltsi törvényekről 's nemes elrendeltésedről elfelejtkezve egyedül a' romlottságnak élsz, a' kire életednek nemtelen folytatásánál fogva szomoru elfogadás váraozik ama nagy napon, reád nézve nem lehet illy boldogító a' halál, ha tsak büneidnek méjj álmából felnem ébredsz, és erköltsi uj élethez nem kezdesz. — Álj hát ellent a' bün hatalmának, ragadd ki magadat annak járma alól — és ujjulj meg lelki képpen — hogy csendes lehessen életed, boldogító halálad. — Nyomd bé méjjen lelkedbe azt a' nyugtató igasságot — hogy a' jó Keresztyén a' reá nem sokára elkövetkező ha-

lálnak kapuján által, végetlen örömet lát magának készített, és ezen boldogító hitnél fogva örömmel teszi le az élet nagy adóját, — Jézusi bizodalommal fohászkodik ekképpen: Atyám! a' Te kezébe tészem le az én lelkemet! —

Imé — Gyászos H. Gyülekezet! ilyen a' jó Keresztyénnek halála. — Csendes az, mint a' tisztán lehaladó nap lemenetele: mert azt egy tsendesen és jól töltött élet előzte meg. Nyugtató: mert véget vet földi szenvedéseinek. Boldogító: mert az örök élet véget nem esmerő boldogságának birására juttatja. — Úgy éljünk hát Keresztyének! hogy ily csendes — nyugtató — és boldogító lehessen halálunk. —

Egy ilyen jó Keresztyénnek — már Néhai Méltóságos FRITSI FEKETE SÁMUEL Urnak gyászos koporsója mellett állottunk meg e' szomorú órában Gy. H. Gy! Az ő 61 esztendőkre terjedt élete ugyan is, és egy jó Keresztyénnek példáját adja elönkbe. — Csendes volt az ő élete, mint a' maga árkában lassan csergedező patak. A' világ' lármájától magát félre vonva, tsendes Patriarchai életet élt szeretett kedvesei körében: de jó érzés, vendégszeretés, és szinlés nélkül való barátság fűszerezték 's tették kedvessé mindenek előtt

az ő társaságát 's udvarát. — Származását vette az 1772-dik esztendőben b. e. Szüléitől Néhai Méltóságos Fritsi Fekete Lörintz Urtól és L.Báronissa Nalátzi Ágnes Úr Aszszonytól. — Hat hónapos korában egy akkor még általa nem érzett csapás érte: megfosztá ugyan is ekkor az irgalmatlan halál jó Attyától, — árva leve atya nélkül, 's tsak az Anyai érzékeny karok apolgatásai és vezérlése alatt folyt neveltetése. Csak hamar tanuja leve tehát azon szomorú igasságnak: sok jaj és szenvedés környékezi e' földi életet. — Tanulását sok érdemmel végezvén 22 esztendőskorában házassági szent szövetségre lépett b. e. Császári Királyi Generalis Méltóságos Bethleni Gróf Bethlen Pál Úr, és Méltóságos L.Báronissa M. Gy.Monostori Kemény Krisztina Úr Aszszony, ő Nagyságok kedves Kisaszszonyokkal Sárával, kivel 20 esztendőknél lefolyása alatt, a' híven szerető, a' szelíd és jó férjnek tündöklő példája volt. — Csudálatos a' földi dolgok' össze találkozása. — Tizenkilentz esztendővel ez előtt tsak nem ezen idő tájban szalasztá el szeretett Hitvessét, 's juta gyászos Özvegyiségre, melyben maga csendesen a' halál' álmába el merüle. —

Imé ujjabb bizonyága annak az igasságnak, hogy a' sympathia' hatalma szembetűnő

a' testi szintugy mint a' lelki világban. — Kedves Társának elvesztése vérző sebet ejtett az ő szívéen: de ezen érzékeny csapáson kívül sokszor árasztott könnyeket az ő szemeiből az ő egészséges és szép fijának Sámuelnek elszalasztása is — kiben idővel atyai szívének tellyes örömét reméllette vala, és az az öröm is, mellyet kedves fijának Lászlónak születése szerzett, kit az Isteni gondviselés sok gyengeségei között is csudálatason megtartott — sok aggodalommal 's félelemmel vólt megkeserítve. Valójában Sz. H! — ha szinte rang 's gazdagság mosolyogtak az ő földi élete boldogítására, tsak az említettékből is láthatni: hogy sokszor vólt ő szénvedő Dávid, ki könyhullatással ásztatta nyoszolyáját, 's azzal elegyítette italát; a' házi életnek azon cánálissain ugyan is, mellyeken örömet várt, sokszor áradott ő reá a' keserüségek' árja. — Nem tsuda hát, ha nyugtató vólt reá nézve a' halál, mint az álom a' fáradság után. Nyugtató: mert a' többszörös csapások sem zavarták meg úgy az ő életének csendességét, hogy belső megnyugvás ne boldogította volna kebelét. — A' házi és hazai kötelességeknek eleven érzése és híven való tellyesítése, a' szeretet' nagy törvényének munkás tiszteletben tartása csendessé tették életét, csendessé halálát, — csendessé,

mint a' tisztán le haladó nap lemenetele. Meg adta ő mindennek, a' mivel tartozott. Kegyeség és buzgóság ékesítették vallásos, — barátság, jó szívűség és ember betsűllés társasági életét. — Hálaadással áldozni a' minden jók' Adójának, lélekben és igasságban imádni a' Teremtőt, és szeretettel munkás szeretettel ölelni embertársait, — a' Néhai FEKETE SÁMUEL' tulajdonai voltak. Nem tsuda hát ha boldogító volt az ő halála is, mint a' hajnal az éjjel komor setéttsége után; a' hív és jó szolgára ugyan is tellyes jutalom várakozik menyben. —

Életben lévő szeretett gyermekei a' megbóldogultnak: Méltóságos Fritsi FEKETE ÁGNES Úr Aszszony! Méltóságos N. BATZONI BARDOTZ ELEK Úr' élete párja, Méltóságos Fr. FEKETE KLÁRA Úr Aszszony! és Fritsi FEKETE LÁSZLÓ Urfi! — Egy jó Keresztyént nevezhetétek tsak kevéssel ez előtt Atyátoknak. — Hidjétek el, nagy szerentse ez e' napalatti világban, hol sokszor gyertyával kell keresni nappal is a' jó keresztyént. Nem kárhoztatom — sőt tisztelem hát könnyeiteket mellyekkel az elszalasztott jó Atya gyászos koporsóját ásztatjátok. Minden könny tsep a' gyermeki szeretetnek és tiszteletnek záloga. — A' kinek bölts és szent akaratjából e' keserű pohár néktek kiméretett. —

Attól áradjon ki reátok a' vigasztalásnak enyhítő bal'sama is. — Az életben tisztelt jó Atyáról tisztelettel emlékezzetek elhunytá után is — hogy az ő becses emlékezte tartson meg, erősítsen meg a' Keresztyéni indulatban. — Idvezült jó Atyátok a' bánatok, a' tsapások közt is hálaadással megnyugovással áldozott az Egek Urának, 's bizodalmának egyetlen kösziklája az Úr vala. — Ez a' Keresztyéni lélek lakozzék hát bennetek is — hogy az ő példáját követvén boldog légyen éltetek, — csendes, nyugtató és boldogító halálotok. —

Szeretett vő Méltóságos N. Batzoni BARDOTZ ELEK Úr! kit atyai nyiltsággal és bizodalommal szerencsétetett a' megboldogult jó Ip, — egy szent kötelességet tészén vállaidra, a' te szívedre köti kedves elmaradott fiát LÁSZLÓT. A' természet sokszor mostoha: — hogy a' jó szívnek légyen módja pótolni a' hijjánosságot. — Kedves Hitveseddel eggyesülve hát értsétek érezzétek ez igasságot, 's légyetek apogatói, bõltstanátsadói és boldogítói az elmaradott kedves fiának. — Az ég kedvezõleg mosolyogjon mindenkor reátok, 's változást nem esmerõ boldogság lakozzék kebletekbén, és Házi 's Hazai éltetek' körében! —

Különösen Mélt. Fritsi FEKETE LÁSZLÓ Urfi! kitől megválni legsajnosabb volt a' Tégedet szerető Atyai szívnek, eleven légyen előtted mindenkor jó Atyádnak emlékezete, 's fogadd el a' Téged Szeretőknek jó tanáttsokat. A' mindenható légyen gyengeségednek gyámola, életednek boldogítója, és rendeljen néked bölts és jó tanátsadót, 's adjon a' jót elfogadó szívet! Ez a' töled érzékenyen megvált Atyának áldása. —

Közelébb 's távolabb lévő Átyafiak! kik a' FEKETE, Nalátzi, Kemény, Bethlen, Tholdalagi, Nagy Méltóságú Familiákból közelebbi egyben köttetésben éltetek a' Néhai megboldogulttal — különösön: édes Atyáról való Unoka testvér Méltóságos Fritsi Fekete Károlina Úr aszszony, volt Fő-Hormányszéki Titoknok Néhai Rosnyai István Úr kegyes Özvegye; Anyáról való unoka testvér Udvari Consiliarius Méltóságos L.B. Nalátzi Jó'sef Úr kedves Hitveseddel Mélt. Bethleni Gróf Bethlen Katalin Úr Aszszonnyal. — Nagy Méltóságú Iktari Gróf Bethlen Katalin kegyelmes Úr Aszszony, volt Statuum Praesidens b. e. Gróf Kemény Sámuel Úr Ö Exczellentiája meghagyott istentfélő kegyes Özvegye — Nagy Méltóságú Uri Házaddal egyetemben. — Méltóságos Bethleni Gróf Bethlen Elek Úr 's kegyes Gróf-

néd L. B. Plato Wilhelmina Úr Asszony kedves fiatokkal Mélt. Gróf Bethlen Pál Urral. — Mélt. Bethleni Gróf Bethlen Károly Úr életed kedves párjával Mélt. Gróf Mikó Krisztina Úr Asszonnyal 's kedves leányoddal Eszterrel. — Mélt. Gróf Bethlen Ferentz Úr 's kegyes Grófnéd Mélt. Gróf Bethlen Karolina Úr Asszony, kedves gyermekeitekkel egyetemben. —

Ti mondom szerető és szeretett atyafiak 's Barátok! A' szerető érzékeny atyafi, a' szelíd és ember betsüllő jó barát Mélt. FRITSZ FEKETE SÁMUEL Úr nints többé, — és csak egy jó Keresztyénnek emlékezetét hagyja hátra maga után. Tartsátok fenn ezt szívetekben, hogy tsendes, nyugtató, és boldogító, légyen halálotok. — Az Urban elnyugadott Atyátokfiához megbizonyított atyafiai szeretetetek és jóságtok ne légyen az Úr előtt elfelejtve. Áldás boldogítsa becses élteteket; virágzás légyen sorsa Nagy Méltóságú Uri familiátoknak és Házatoknak; az Urnak kegyelme légyen vélletek!!!

Jó szomszéd Mélt. A. Balásfalvi Cserényi Sándor Úr Hitveseddel Mélt. Ketzeli Eszter Úr Asszonnyal. — Azt szokták mondani: a' jó szomszéd sokszor becsesebb sok atyafinál; — és ez az állítás valósítva áll meg előttünk, midőn Méltóságos Uri Pár! az Idvezülthöz való

viszszonyotokat elgondolam. — A' világtól magát elvonván, mint a' tsiga mindenkor a' maga hajlékában lakozott az Idvezült, és nem volt barátja a' mások látogatásának, ha szinte ő örömmel és magyar jó szívűséggel ölelte is vendégeit: Tégedet még is tisztelt jó szomszéd a' jó és szeretett Atyafiakkal egy sorba tett, 's gyakran találta örömét Uri Házad kedves körében. — A' Ti jó lelketek meg esmérése és szeretése volt forrása ez erántatok való bizodalmas barátságának, 's az ád köszönetet számba nékem is az Idvezülthöz való jószágtokért. Jó lelkű nemes pár! Virágozzon e' köz szeretetet nyert jó indulat tovább is bennetek 's áldás áradjon arra menyből is; megelegedés áldás boldogítsa kebleteket 's Házi élteteket; Az Úr halgassa meg jó szívetek' minden fo-háshzkodását!!!

— Tisztjei Cselédjei! kik az Idvezültben nem egy hatalommal uralkodo gazdát, hanem egy jó Atyát vesztétek el, légyen jutalmatok az égben hívségtelnek mértéke szerént!

Minden renden lévő Halgatoim! Gyászos H. Gyülekezet! Köszönet — köszönet tinéktek azon Keresztyéni indulatért, hogy a' jó Keresztyént halála után is megtisztelni kívántátok. Tartsátok meg tanuságul az ő példájából: hogy a' csendesesen nemesen folytatott életnek

csendes a' halála is, és ha a' földi kísértetek probára tészik is a' jó Keresztyént, belső megnyugovással ajánlja tisztán megörzött Lelkét a' mennyei atya oltalmába, hogy nyugtató és boldogító légyen halála is. — Az Úr tegye csendessé örömmel gazdaggá élteteket, nyugottá és boldogítóvá halálotokat, hogy köz tisztelet kísérjen ki e' földön a' vég nyugalomra, hervadhatatlan koszoru jutalmazzon menyben! —

Te pedig megditsöült Léleknek romlani indult sárháza — nyugodj csendesen a' sírbolt setét üregében a' feltámadás nagy napjáig, Lelked találja fel kedves lakhelyét a' boldog lelkek seregében!!!

Mi szomorú Halgatoim! minekelötte e' hideg tetemeket nyugvó helyére ki kísérnök és elhelyheztetnök; emlékezzünk meg mulandó vóltunkról, és egy gyermeki buzgó fohászzkodásból merittsünk vigasztalást, böltsességet, — ekképpen szólván:

Nagy Isten! kinek lételed örökkévalóság, — a' kitöl függ minden a' lelki szintügy mint a' testi világban — nem tsak a' jóllétel' kedvező környülményei között, — nem tsak az örömmek és boldogságnak pillantatjaiban buzog lelkünk hálát Szent Felségednek: — a' bánatnak, — a' fájdalomnak óráiban is Te hoz-

zád emelkedik fel lelkünk, — Te nálad, — egyedül Te nálad keres és talál nyugodalmot.

Te hozzád sohajt fel a' gyászos órában is bús lelkünk, — és ha szívünk vérzik, szemünk nedvesek is, — okosságunk azt a' vallást teszi: bölts és jó Attya vagy gyermekeidnek. — Fogadd el hát gyermeki felemelkedésünket, és ha a' bánat hatalma elragadna is, — ha ajakaink panaszra fokadnának is: botsásmeg jó Atyánk! minékünk; — Te vagy minden dolognak alkotója, — Te adtál romlandó testünkbe nem tsak okos lelket, hanem érzékeny szívet is.

Egy jó Léleknek, ki Tégedet igazságban imádott, romlani indult sárháza felett állottunk meg, 's bús könnyek ásztatják ortzáinkat. — Sírattjuk, — nem az elszalasztott jó lelket; — boldogságnak, végetlen boldogságnak tetted azt sorsossává: hanem önmagunkat, a' magunk vesztését síratjuk mi. — Egy jó Lelket szállittál magadhoz, ő benne; egy jó Keresztyént ragadál ki szerető karjaink közül; 's nints többé kit szívünk szeretett: — ez a' mi könnyeinknek forrása. — Oh Nagy Isten! Hát tsak azért derited fel a' szép napot, hogy azt azonnal setét éjjellé változtasd? — Azért szállitod az embert a' böltsöbe, hogy kevés esztendők múlva a' koporsóba zárjad? — Azért kostoíta-

tod meg az örömnök poharát, hogy öröm ke-
 serittse annak fenekéről érzékenységeinket? —
 Imé így békételenkedik az érzékeny, a' nyug-
 hatatlan emberi szív. —

Bölts és Jó Isten! ne engedd hogy több-
 re ragadjon az elérzékenyedés; ne engedd,
 hogy a' földhöz való ragaszkodás lelkünk' ere-
 jét lenyomja: a' Te lelked légyen a' mi sege-
 delmünk; — az oszlassa el szívünk' homál-
 lyát, derittse fel lelkünk' világát. — Te tanits
 meg arra a' nagy igasságra: ez az élet egy rö-
 vid ideig birtokunkba adott kints, hogy azzal
 kereskedjünk, 's örök életet nyerjünk; ez az
 élet egy muló jelenés, mellyet a' változást nem
 esmerő örökkévalóság vált fel. — Élünk hát,
 ha meghalunk is; felébredünk, ha elaluszunk
 is; halhatatlanság a' mi elrendeltetésünk: —
 ezt sugalja lelkünk, — ezt tanítja az Idvezítő.

Oh mely más színbe tünteti előnkbe ez
 a' hit az életet; mint le törölheti könnyein-
 ket, midön kedveseinknek sír dómbjai felett
 meg állunk. — Most is azért Istenünk! Édes
 Atyánk! vigasztalj és nyugtass meg az által,—
 's buzdíts háláadásra, azért, hogy a' kit el-
 szalasztottunk, birtuk — 's valaha ismét ölelni
 fogjuk. — Adj másfelől böltsességet, hogy nap-
 jainkat böltsen számlálván, életünket nemesen
 és ártatlanul folytatván csendes és nyugtató

légyen halálunk, boldogító felébredésünk. — Ne engedje isteni hatalmad okosságunk világot meghomályosodni; — akaratunkat a' tusakodásban ellankadni: vezérelj minket mindenkor az igasság' és ártatlanság' ösvényeiben. — Adjad oh Jó Isten! hogy muló szenvedéseinket végetlen örömök kövessék, 's miénk légyen az örök élet' boldog jutalma! —

Ez áldásban részesítsd Jó Atyánk! a' mi megboldogult Atyánkiát is. — Tiszta volt az ő szíve ártatlan az ő keze: lélekben és igazságban törekedett ő Tégedet imádni. — Nemesen fénylett az ő világossága közöttünk; Tégedet ditsőített ő szívében, ajakainak zengésében, életének tselekedeteiben. — Mind ezek mellett Oh Szent Isten! midőn időben élt, kísértetekkel küszködött; 's nem vetkezhetett le a' gyarlóságot: szüksége vagon a' Te irgalmadra. — Áraszd ki hát azt ő reá, — 's jobb életre át költözött lelkével kostoldtasd a' végetlen örömeiket. — Ti pedig meghidegett tetemek! nyugodjatok csendesen a' sírboltban, mig a' mennyei szózat felkölt, és a' lélekkel ismét edgyesít.

A m e n .

